

KAYSERİ İLİ MELİKGAZİ İLÇESİ MAHALLE, BULVAR VE CADDE ADLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

An Evaluation on Neighborhood, Boulevard and Avenue Names of Melikgazi District of Kayseri Province

Doç. Dr. Mehmet Emin TUĞLUK

Batman Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili Ana Bilim Dalı, Batman, Türkiye.
emintugluk@gmail.com

Semih Can DEMİRBAŞ

Batman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Türkiye.
semih.c.demirbas@gmail.com

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Received
03.05.2025

Kabul/Accepted
28.06.2025

Öz

Varlık ve nesnelere verilen özel adları inceleyen ad bilimi kendi arasında çeşitli alt dallara ayrılmaktadır. Bu dallardan biri kentlerdeki mahalle, cadde, bulvar, sokak, meydan, pazar, kıyı vb. özel adları inceleyen kentlik ad bilimidir. Türkiye’de son dönemde kentlik ad bilimi üzerine yapılan çalışmaların sayısı artmıştır. Kent bazlı yapılan bu çalışmaların bir kısmı özellikle mahalle, bulvar, cadde, ve sokak adlarını konu edinmektedir.

Kayseri ili; mahalle, bulvar ve cadde adları üzerine toplu olarak yapılan bir çalışma bulunmamaktadır. Kentlik adları arasında yer alan mahalle, bulvar, cadde ve adlandırmalarında birçok farklı unsurun etkili olduğu bilinmektedir. Bu çalışma Kayseri ili Melikgazi ilçesi mahalle, bulvar ve cadde adları üzerine semantik bir sınıflandırmayı konu edinmektedir. Çalışmada kullanılan mahalle, bulvar ve cadde adları İçişleri Bakanlığı Türkiye Mülki İdare Bölümleri Envanterinden alınmıştır. Çalışmada etimolojik ve yapısal bir sınıflandırmaya gidilmemiş daha çok mahalle, bulvar ve caddelere adların hangi unsurlara göre verildiği tespit edilmiştir. Ardından bu tespitler sayısal verileriyle birlikte tablolştırılmıştır. Çalışmanın sonuna ise Kayseri İli Melikgazi ilçesi mahalle, bulvar ve cadde adlarına ait sayısal grafik eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kayseri ili, Melikgazi ilçesi, kentlik ad bilimi, mahalle adları.

Abstract

Onomastics, which examines proper names given to entities and objects, is divided into various sub-branches. One of these branches is urban onomastics, which examines proper names such as neighborhoods, avenues, boulevards, streets, squares, markets, coasts, etc. in cities. The number of studies on urban onomastics has increased in Turkey in recent years. Some of these city-based studies are particularly about neighborhood, boulevard, avenue, and street names. It is known that many different elements are effective in the naming of neighborhoods, boulevards and streets among the city names. There is no collective study on neighborhood, boulevard, avenue, and street names in Kayseri province. This study is about a semantic classification of neighborhood, boulevard, avenue, and street names in Melikgazi district of Kayseri province. The neighborhood, boulevard, avenue, and street names used in the study were taken from the Ministry of Interior's Inventory of Turkish Civil Administrative Departments. No etymological and structural classification was made in the study; rather, it was determined according to which elements the names of neighborhoods, boulevards, avenues, and streets were given. Then, these findings were tabulated with numerical data. At the end of the study, a numerical graphic of the neighborhood, boulevard and street names of Melikgazi district of Kayseri Province was added.

Keywords: Kayseri province, Melikgazi district, urban onomastics, neighborhood names.

Atıf/Citation: Demirbaş, S. C. ve Tuğluk M. E (2025). Kayseri ili melikgazi ilçesi mahalle, bulvar ve cadde adları üzerine bir değerlendirme. *International Journal of Filologia*, 8(13), 55-69.

Giriş

İnsanların varlıklara ve nesnelere ad vermesinin birçok nedeni vardır. İletişim, tanımlama, nesne ve kavramları birbirinden ayırt etme bu nedenlerden bazılarıdır. İnsanlar adlandırma eylemiyle nesne ve kavramlarla doğrudan veya dolaylı bir bağ kurarlar. Bu bağ somut ve soyut kavramları tanımlamanın yanı sıra aynı zamanda onları anlamlandırır. Bu anlamlandırma insanların bir arada yaşamak için kurdukları kentlik adlarında da görülür. Kentler insanların barınma ihtiyaçlarını gidermek üzere kurdukları mekânlar olarak tanımlanabilir. Ancak hiç şüphesiz kentler insanların sadece barınma ihtiyaçlarını giderdikleri mekânlar değildir. Kentler barınmanın yanı sıra insanların inançlarını, dinlerini, dillerini gelenek ve göreneklerini bir arada yaşattıkları mekânlardır. Dolayısıyla kentler insanların kültürlerini koruyup gelecek nesillere aktardıkları aynı zamanda ortak bir kültür oluşturdukları mekânlardır. Aynı zamanda kentler insanların oluşturdukları somut kültürel öğelerle estetik zevklerini yansıttıkları yapıların yerleşim yerleridir. Sanayi inkılabı ve sonrasında kırsal bölgelerden kentlere yönelik yoğun göçler büyük şehirlerin oluşmasını sağlamıştır. Tüm dünyada olduğu gibi 20. yüzyılın sonlarına doğru Türkiye de hızlı bir kentleşme sürecine girmiştir. Bu kentleşme süreci beraberinde dağınık yerleşme, düzensiz yerleşim yerlerinin oluşumu gibi birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Böylece kentlerin demografik yapısı değişmiş ve kentlerde yeni yerleşim alanları oluşmuştur. Bu durum kurulan bu yeni yerleşim alanlarına (mahalle, bulvar, cadde) ad verilme ihtiyacını doğurmuştur.

Kentlik adları arasında yer alan mahalle, bulvar, cadde ve adlandırmalarında birçok farklı unsurun etkili olduğu bilinmektedir. Bu unsurların bazıları tarihi süreç içerisinde gelişen nedenlerden kaynaklanmaktayken bazıları ise kısa süreli bir süreç içerisinde gelişen durumlardan kaynaklanmaktadır. Kentlerde yaşayan bireylerin kentlilik bilinci de kent adlandırmalarında etkili olan unsurlardan biridir. Bununla beraber Türkiye’de kentlik adlandırmaları arasında yer alan mahalle, bulvar ve cadde adları ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlıdır. “İzmir’de kentsel kimlik bileşenlerinden cadde ve sokakların toponimisi ve milliyetçi, etnik izlerin sosyal yapı oluşumuna katkıları” (Asımgil, 2018) “Ordu ilindeki mahalle adlarının doğal ve kültürel peyzaj öğeleri bağlamında incelenmesi” (Güzel ve Yeşil, 2021) “Batman ili mahalle, bulvar, cadde ve sokak adları üzerine bir Değerlendirme” (Tuğluk ve Özfidan, 2022), “Uşak şehrinde cadde ve sokak isimlerinin hodonimik analizi” (Yasak ve Sıtmaç, 2024) bu konuda yapılan çalışmalardan bazılarıdır.

Kentlilik bilinci kentte yaşayanların kentlerinin tarihi, gelenek ve görenekleri hakkında bilgi sahibi olmasını gerektirir. Kent sakinlerinin kentle ilgili algıları, kentle kurdukları bağ kent kültürü üzerinde önemli bir etkidir. Bu makalede, Kayseri ili Melikgazi ilçesinde mahalle, bulvar ve cadde adlandırmalarında etkili olan unsurlar incelenip sınıflandırılacaktır.

1. Kayseri İli

Anadolu’nun merkezinde konumlanan Kayseri birçok medeniyet ve uygarlığa ev sahipliği yapmış, bu ev sahiplikleri sırasında Mazaka, Eusebia, Kaisareia, Kayseriye ve Kayseri gibi birçok isim almıştır. (Çayırdağ, 2001) Şehirde kurulan ilk yerleşim yerinin Kültepe (kaniş/karum) olduğu bilinmektedir. M.Ö 11. ve 7. yüzyıllar arasında Erciyes Dağı’nın yamaçlarında yer alan Mazaka adı ile bilinen şehir kurulmuştur. Daha sonra Roma İmparatorluğunun eline geçen şehir Kaisareia adını almıştır ve Roma İmparatorluğunun bir eyaleti hâline gelmiştir. (<https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-54965/tarihce.html> Erişim tarihi: 17.04.2025) Şehir 647 yılında Halife Muaviye zamanında Müslümanların eline geçse dahi sonrasında Roma İmparatorluğunun devamı olan Bizans İmparatorluğu tarafından tekrar alınmıştır. 1071 yılında Malazgirt savaşından sonra şehir Türk hâkimiyetine girmiştir. Şehir Danişmendliler, Anadolu Selçukluları, Eretna Beyliği, Karamanoğulları, Dulkadiroğullarının ve Osmanlıların hâkimiyetleri altına girmiştir. Özellikle Anadolu Selçukluları döneminde Kayseri, başkent Konya’dan sonra devletin ikinci büyük şehriydi. Şehirdeki tarihi mimari yapıların birçoğu Danişmendliler ve Anadolu Selçukluları dönemlerinde yapılmıştır. (<https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-54965/tarihce.html> Erişim tarihi: 17.04.2025) “Bizans’tan alınan şehirler Anadolu Selçukluları, Beylikler ve Osmanlı

Devleti dönemlerinde Türk-İslam kentine dönüştürülmüştür. Bu dönüşüm; Kayseri örneğinde saptandığı üzere 17. yüzyılda tamamlanmış gibidir.” (Çabuk ve Demir, 2012) Kayseri, Cumhuriyet ile birlikte 1924 anayasası ile il olmuştur. (<https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-54965/tarihce.html> Erişim tarihi: 17.04.2025) Ayrıca Cumhuriyet döneminde Kayseri de sanayileşmeye başlamış ve bu sanayileşme günümüzde de devam etmektedir. Şehrin ekonomisi, sanayi ve ticaret üzerinden ilerlemektedir. (<http://www.kayseri.gov.tr/kayseri-tarihii> Erişim tarihi: 17.04.2025) Bugün Kayseri ilinin 16 ilçesi (Akkışla, Bünyan, Develi, Felahiye, Hacılar, İncesu, Kocasinan, Melikgazi, Özvatan, Pınarbaşı, Sarioğlan, Sarız, Talas, Tomarza, Yahyalı ve Yeşilhisar), 68 belediyesi ve 406 köyü bulunmaktadır. Kayseri doğu ve kuzeydoğusunda Sivas, kuzeyinde Yozgat, batısında Nevşehir, güneybatısında Niğde, güneyinde ise Adana ve Kahramanmaraş ile komşudur.

Makaleye konu Melikgazi ilçesi ise 1988 yılında 3508 sayılı kanun ile Kayseri iline bağlı ilçe olmuştur. Melikgazi ilçesi adını Kayseri’yi fetheden komutan Emir M. Muhammed Gazi’den almıştır. Komutanın adı ilçeye ad olarak verilerek yaşatılmaya devam ettirilmiştir. (Köksal, 2019) Melikgazi ilçesi Kayseri ilinin merkez ilçelerinden biri olarak kabul edilir. İlçe, şehir merkezinin büyük bir kısmını kapsadığından dolayı Cami-i Kebir, Hunat Cami, Han Cami, Döner Kümbet, Kayseri Kalesi, Kayseri Lisesi gibi tarihi yapılar Melikgazi ilçesinin sınırlarında bulunmaktadır. İlçenin batısında İncesu, Hacılar ile Kocasinan ilçesinin bir kısmı, doğusunda Bünyan, güneyinde Talas, kuzeyinde Kocasinan ilçesi bulunmaktadır. (<https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-54993/melikgazi.html> Erişim tarihi: 17.04.2025)

2. Kayseri İli Melikgazi İlçesi Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde kişi adı ve soyadı ile oluşturulmuş 212 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Kişi ad ve soyadı ile oluşturulmuş adlarda tarihi öneme sahip Alparslan, Atatürk, Danişment Gazi, Ertuğrul Gazi, Evliya Çelebi gibi kişi ad ve soyadları ön plana çıkmaktadır. Kişi adları içinde en çok Fatih adı kentlik adı olarak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında ulusal bağlamda devlet adamlarının adları ve soyadları, Türk tarihinde önemli roller üstlenen şahsiyetlerin adlarının verildiği tespit edilmiştir. Melikgazi ilçesinin Demokrasi Mahallesi’nde Demokrat partinin önemli adları Celal Bayar, Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan’ın adları cadde, bulvar adı olarak kullanılmıştır. Gürcü kentlik adı ise Anadolu Selçuklu Sultanı 2. Gıyaseddin Keyhüsrev’in karısı Gürcü Hatun’dan gelmektedir. Ayrıca vali, kaymakam, dini kişilikler, muhtar, esnaf, şehit vb. kişi adları mahalle, bulvar ve cadde adı olarak kullanılmıştır. Şehit adları ve soyadları 24 cadde ve bulvara verilmiştir. Kişi adı ve soyadı ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1

Kişi Ad ve Soyadı İle Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Abdülhamid Han Bul., Adnan Menderes 1 Cad., Adnan Menderes Cad., Ahmet Ayşe İnci Cad., Ahmet El Biruni Cad., Ahmet Gazi Ayhan Bul., Ahmet Hilmi Güçlü Cad., Ahmet Salih Ay Cad., Ahmet Taner Kışlalı Cad., Akşehirlilioğlu Cad., Aleddevle Cad., Alparslan Cad., Alparslan Türkeş Bul., Alpaslan Mah., Arif Cad., Aşık Veysel Bul., Atatürk 1 Cad., Atatürk Cad., Aydemir Doğan Cad., Ayhan Songar Cad., Barbaros 1 Cad., Battalgazi Bul., Battalgazi Mah., Beyatlı Cad., Bilgehan Cad., Bnb Rıfat Efendi Cad., Bölükbaşı Cad., Burhan Bulut Cad., Bülent Altop Cad., Celal Bayar Cad., Cemil Meriç Cad., Cemsultan Cad., Cengiz Topel Cad., Cengizhan Cad., Çamlıbel Cad., Danişalibey Cad., Danişmentgazi Mah., Dr. İbrahim Karaosmanoğlu Cad., Dr. Salih Gazioğlu Cad., Dr. Sami İpek Cad., Dr. Seyit Ahmet Okur Cad., Dündar Taşer Cad., Emirhan Cad., Emrah Cad., Eren Yıldırım Bul., Erenler Cad., Ersin Cad., Ertuğrul Gazi Cad., Evliya Çelebi Cad., Farabi Cad., Fatih 1 Cad., Fatih Cad., Fatih Karcı Cad., Fatih Mah., Fatih Sultan Mehmet 1 Cad., Fatih Sultan Mehmet 2 Cad., Fatih Sultan Mehmet Bul., Fatin Rüştü Zorlu Cad., Fazlı Paşa Cad., Fevzi Çakmak Cad., Fuat Sezgin Cad., Gaffar Okkan Bul., Gavremoğlu Cad., Gazanfer Bilge Cad., Gazibey Cad., Gazipaşa Cad., Gökaltın Cad., Gülerce Cad., Güllük Şemsettin Cad., Gün Sazak Cad., Gürcü Cad., Hacı Ahmet Poyraz Cad., Hacı Arif Bey Cad., Hacı Bektaş Veli Cad., Hacı Derviş Özkan Cad., Hacı Hüsnü Demir Cad., Halil İnalcık Cad., Halit Narin Cad., Hanzade Cad., Hasan Polatkan Cad., Hasan Tahsin Bul., Hasan Ünlen Cad., Hasdal Cad., Hızıroğlu Cad., Hoca Ahmet Yesevi 1 Cad., Hulusi Behçet	212

Cad., Hunat Hatun Cad., Hunat Mah., İmam Sadık Cad., İnönü Bul., İrfan Çalışkan Cad., Kadir Has Bul., Kalpaklıoğlu Cad., Kavgacızade Cad., Kazım Karabekir Cad., Kazımkarabekir Mah., Kemal Paşa Cad., Keykubat Mah., Kılıçaslan Mah., Kılıçkaya Cad., Koca Yusuf Cad., Kocasinan 2 Cad., Kutupzade Cad., Lalezade Cad., Mehmet Akif Cad., Mehmet Akif Ersoy 1 Cad., Mehmet Akif Ersoy Cad., Mehmet Baldöktü Cad., Mehmet Özet Cad., Mehmet Özhasseki Bul., Mehmet Yazar Cad., Melik Cad., Metin Yüksel Cad., Mevlana 1 Cad., Mevlana Cad., Mimarsinan 1 Cad., Mimarsinan 2 Cad., Mimarsinan Cad., Mimarsinan Mah., Mimarsinan Osb Mah., Mithatpaşa Cad., Mustafa Asım Köksal Cad., Mustafa Baskonuş Cad., Mustafa Kemal Paşa Bul., Naci Bektaş Cad., Namık Kemal Cad., Nazmi Toker Cad., Necip Fazıl Bul., Necip Fazıl Kısakürek Cad., Nuh Naci Yazgan Cad., Olgunlar Cad., Org Eşref Bitlis Bul., Orgeneral Hulusi Akar Bul., Orhangazi Cad., Osman Kavuncu Bul., Osman Kavuncu Mah., Osman Yücel Cad., Osmangazi Cad., Özgür Cad., Piri Reis Cad., Prof. Dr. İhsan Ketin Cad., Prof. Dr. Tahsin Özgüç Kültepe Cad., Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu Cad., Reis Mehmet Alibey Cad., Reis Mustafa Hilmi Cad., Reisoğlu Cad., Sadrazam Halil Paşa Cad., Saffet Arıkan Bedük Cad., Salih Gıdık Cad., Salman Cad., Sedat Yenigün Cad., Sedef Bulut Cad., Serdar Cad., Seyyid Burhaneddin Bul., Şaban Bayram Cad., Şahap Sicimoğlu Cad., Şendil Cad., Şevket Bahçecioğlu Cad., Şeyh Tacettin Cad., Şht. Ahmet Başpınar Cad., Şht. Astsb. Osman Yılmaz Cad., Şht. Büyükelçi Hasan Esat Işık Bul., Şht. Büyükelçi İsmail Erez Bul., Şht. Hayrullah Dünya Cad., Şht. İzzet Bölükbaşı Cad., Şht. J. Astsb. Hacı İbrahim Yılmaz Cad., Şht. J. Onb. Hakan Türk Cad., Şht. J. Onb. Hakan Türk Cad., Şht. J. Onb. Hakan Türk Cad., Şht. Kemal Ergen Cad., Şht. Mehmet Baydur Cad., Şht. Mehmet Kırım Cad., Şht. Mehmet Tavsels Cad., Şht. Miralay Nazım Bey Bul., Şht. Murat Aksoğan Cad., Şht. Murat Aksoğan Cad., Şht. Musa Koca Cad., Şht. P. Astsb. Serkan Ciddioğlu Cad., Şht. Suat Hayri Dal Cad., Şht. Tarık Koçoğlu Bul., Şht. Tümgeneral Aydoğan Aydın Cad., Şht. Ütgm. Mustafa Şimşek Bul., Şht. Yzb. Sami Akbulut Cad., Şht. Murat Özcelebi Cad., Şükran Cad., Tacettin Veli Bul., Tacettinveli Mah., Taha Carım Cad., Talatpaşa Cad., Tokluoğlu Cad., Turan 1 Cad., Turan 2 Cad., Turan Cad., Turan Mah., Uzun Mehmet Cad., Ünsalan Cad., Varinlioğlu Cad., Veysel Cad., Yahya Kemal Cad., Yanıkoğlu Cad., Yavuz Cad., Yavuz Sultan Selim Cad., Yavuzlar Cad., Yıldırım Beyazıt Mah., Yunus Bekir Cad., Yunus Emre Cad., Yuvalak Dede Cad., Yüksel Çavuşoğlu Cad., Zeren Cad., Ziya Gökaltp Cad., Ziya Paşa Cad., Zomba Kavuk Cad.

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde bitki ve bitki unsurlarının adları ile oluşturulmuş 19 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bitki ve bitki unsurlarının adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar, cadde adlarının içinde en çok çiçek adlarının kentlik adı olarak verildiği tespit edilmiştir. Bitki ve bitki unsurlarının adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2

Bitki ve Bitki Unsurlarının Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Açelya Cad., Akasyalı Cad., Çamyurdu Cad., Çiğdem 1 Cad., Çiğdem Cad., Gül 5 Cad., Güllük Mah., Karanfil 2 Cad., Lale 1 Cad., Manolya 3 Cad., Nergis 1 Cad., Nilüfer Cad., Ortanca Cad., Papatya 1 Cad., Reyhan Cad., Reyhan Cad. (Kazımkarabekir Mah.), Salkım Söğütler Cad., Sırasöğütler Cad., Zambak 1 Cad.	19

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde kavram adları ile oluşturulmuş 16 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Veriler incelendiğinde en çok “cumhuriyet” adı mahalle, bulvar ve cadde adı olarak kullanılmıştır. Kavram adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adları içinde cumhuriyet kavramının en çok kullanılan kentlik adı olması cumhuriyete verilen önemin bir göstergesidir. Ayrıca bir ülkenin verdiği mücadeleler sonucu kazandığı değerlerden olan “demokrasi, hürriyet, istiklal, millet” kavramları mahalle, bulvar ve cadde adı olarak kullanılmıştır. Kavram adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3

Kavram Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Cumhuriyet 1 Cad., Cumhuriyet 2 Mey., Cumhuriyet 3 Mey., Cumhuriyet 4 Cad., Cumhuriyet 5 Cad., Cumhuriyet 6 Mey., Cumhuriyet Cad., Cumhuriyet Mah., Demokrasi Mah., Halk Cad., Hürriyet Cad., Hürriyet Mah., İstiklal Cad., Millet Cad., Vatan Cad., Zafer Cad.	16

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde kurum ve kuruluş adları ile oluşturulmuş 8 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Kurum, kuruluş adları ile oluşturulmuş adlar genelde o bölgede bulunan önemli bir kurum ya da kuruluşun adını almaktadır. “Bankalar” adını alan cadde etrafında birden fazla banka bulunduğu için bu adı almıştır. “Lise” adını alan cadde ise tarihi Kayseri Lisesinin bulunduğu yerden dolayı bu adı almıştır. Kurum ve kuruluş adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 4’te gösterilmiştir:

Tablo 4

Kurum ve Kuruluş Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Askeri Hastahane Cad., Bankalar Cad., Emniyet 1 Cad., Emniyet Cad., Hangar Cad., Kızılay Cad., Lise 1 Cad., Toki Cad.	8

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde bir yerleşim alanının adı ile oluşturulmuş 30 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategorideki adlandırmalarda çoğunlukla Kayseri ilinin diğer ilçe adlarından ve yakın illerdeki yer adlarından yararlanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca ülkemizde ve dünyada bulunan tarihi, turistik yerlerin adlarından birkaçına da yer verilmiştir. Bir yerleşim alanının adı ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 5’te gösterilmiştir:

Tablo 5

Bir Yerleşim Alanının Adı ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Ağırnas Cad., Ağırnas Mah., Anamur Cad., Avanos Cad., Bağdat Cad., Bergama Cad., Çamlıca Cad., Endürlük Cad., Erdek Cad., Esenyurt Mah., Gediz Cad., Gemlik Cad., Germir Cad., Hacılar 1 Cad., Hacılar Cad., Haymana Cad., Hisarcık Mah., Kerkük Bul., Kızıltepe Cad., Lefke Cad., Nalçık Bul., Nurhak Cad., Sakarya 1 Cad., Sakarya Cad., Sakarya Mah., Sivas Bul., Talas Bul., Tuzla Cad., Türkocağı Cad., Üsküdar Cad.	30

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde tanımlayıcı adlar ile oluşturulmuş 14 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Burada verilen adlandırmalarda genelde tanımlayıcı adlardan yararlanılmıştır. “Derinkuyu, yanikkuyu” kentlik adları, kuyu kelimesinin başına sıfat getirilerek verilen adlar olarak dikkat çekmektedir. Tanımlayıcı adlar ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 6’da gösterilmiştir:

Tablo 6

Tanımlayıcı Adlar ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Aydınlıkevler Mah., Bahçelievler Mah., Büyükyurt Cad., Derinkuyu Cad., Eğribucak Cad., Eğribucak Mah., Erenköy Cad., Erenköy Mah., Güllübahçe Cad., Güzelköy Cad., Güzelköy Mah., Şenköşe Cad., Yanikkuyu Cad., Yeniköy Mah.	14

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde yol adı ile oluşturulmuş 2 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu adlandırmada saz ve yayla kelimeleri yol kelimesi ile birleştirilmiştir. Yol adı ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesinde dağılımı Tablo 7’de gösterilmiştir:

Tablo 7

Yol Adı ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Sazyolu Cad., Yaylayolu Cad.	2

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde yerin konumuna göre oluşturulmuş 6 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategorideki adlandırmalarda baş ve ön kelimeleri kullanılarak yerlerin konumu belirtilmiştir. Tavlusun kelimesi ise tavan+sun şeklinde oluşmaktadır. Tavan+sun tepedeki yer yahut tepedeki köy anlamına gelmektedir. Tavlusun Kayseri ilinde bulunan eski bir yerleşim yeridir ve tepe bir yerde bulunmaktadır. Yerin konumuna göre oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir:

Tablo 8

Yerin Konumuna Göre Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Bağlarbaşı Cad., Belbaşı Cad., Çifteönü Cad., Kapıönü Cad., Setenönü Cad., Tavlusun Mah.	6

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde coğrafi unsurların adları ile oluşturulmuş 32 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride yapılan adlandırmalar genel olarak yörenin coğrafi özellikleri, bitki unsurları ve yöredeki kaynakların adları kullanılarak yapıldığı düşünülmektedir. Kayseri ili Melikgazi ilçesinde kullanılan Kıranardı kentlik adının kır+ardı ya da kara (tepe)+ardı şeklinde oluştuğu düşünülmektedir. Coğrafi unsurların adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 9’da gösterilmiştir:

Tablo 9

Coğrafi Unsurların Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Ardıçtepe Cad., Aydıntepe Cad., Bülbüldere Cad., Çakıl Cad., Çay Cad., Çaylar Cad., Damlamadere Cad., Deliklikaya Cad., Deliklitaş Cad., Deniz Şafağı Cad., Esentepe Mah., Eskibağ Cad., Fındıklıdere Cad., Gültepe Mah., Gürpınar Mah., Harmantepe Cad., İğdelidere Cad., Karadere Cad., Kaynak Cad., Kıranardı Cad., Kıranardı Mah., Kocatepe Cad., Kocatepe Mah., Senir Cad., Şelale Cad., Şirintepe Mah., Taşözü Cad., Tınaztepe Mah., Tomsu Cad., Yalıntepe Cad., Yeşildere Cad., Yeşilpınar Cad.	32

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde bilinen bir yerin adı ile oluşturulmuş 14 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategorideki adlandırmalarda yöre halkı tarafından bilinen yerlerin adı kullanılmıştır. Beğendik kentlik adı bir dönem Kayseri ilinde yaygın olan Beğendik market zincirinin adından dolayı kullanılmıştır. Organize adını ise o cadde ve devamında kurulan organize sanayi bölgesinden almıştır. Kastim adını ise o cadde de bulunan Kastim Gıdacılar Çarşısından dolayı verilmiştir. Halk arasındaki rivayete göre; eskiden Kayseri Kalesinin bir kapısından halk, keçilerini çıkarırmış bunun için bu kapı “keçikapı” olarak bilinirmiş. Bu adlandırma zamanla keçikapıdan küçükkapıya dönüşmüştür. Küçükkapı Cad. ise bu kapının bulunduğu bölgededir. Küçükkapı Caddesinin adı ise bu kapının adından gelmektedir. Bilinen bir yerin adı ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 10’da gösterilmiştir:

Tablo 10

Bilinen Bir Yerin Adı ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
---------------------------------	------

Beğendik Cad., Billur Bağları Cad., Gedris Cad., Germir Mah., İldem Cumhuriyet Mah., Kaleönü 14
Cad., Kastim Cad., Kiçikapı Cad., Nizamiye Cad., Organize Cad., Park Bul., Sanayi Cad., Sultan
Hamam Cad., Şahlan Cad.

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde tarıma bağlı yer adları veya alan adları ile oluşturulmuş 10 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategori incelendiğinde en çok “bağ” adının mahalle, bulvar ve cadde adı olarak kullanıldığı görülmektedir. Tarıma bağlı yer adları veya alan adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 11’de gösterilmiştir:

Tablo 11

Tarıma Bağlı Yer Adları veya Alan Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Anbar Mah., Bademlik 1 Cad., Bağlar Cad., Bağpınar Mah., Bezirhane Cad., Cevizlik Cad., Eskibağ Cad., Kavaklık Cad., Kayabağ Mah., Narlık Cad.	10

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde coğrafi unsurların özel adları ile oluşturulmuş 10 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Erciyes adı Kayseri’de bulunan ünlü volkanik dağ olan Erciyes Dağı’ndan dolayı verilmiştir. Erciyes Dağı Kayseri ilinin bir sembolüdür. Erciyes Dağı sönmüş bir volkanik dağdır. 3917 metre yüksekliği olan bu dağ kışları özellikle kış sporları severlerinin uğrak noktasıdır. Kayseri iline turistik katkısının yanında bu dağ Kapadokya bölgesinin oluşmasında da etkili olmuştur. Ayrıca Erciyes Dağı Kayserililer için fıkralara da konu olmuştur. Rivayetlere göre eskiden Erciyes Dağının tepesinde kar yazın bile erimezmiş. Borcu alan bir Kayseriliye, alacaklısı borcunu ne zaman ödeyeceksin diye sorduğunda; borcu olan Kayserili Erciyes’in karı bitince dermiş. Alıdağ adının ise Kayseri ilinin Talas ilçesinde bulunan Ali Dağı’ndan geldiği düşünülmektedir. Ali Dağı Erciyes Dağının volkanik faaliyetleri sonucu oluşmuştur. Ayrıca Ali Dağı ülkemizdeki belli başlı yamaç paraşütü merkezlerinden biridir. Bu adlandırmalar dışındaki adlandırmalar da ülkemizde bulunan coğrafi yer adlarından gelmektedir. Coğrafi unsurların özel adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 12’de gösterilmiştir:

Tablo 12

Coğrafi Unsurların Özel Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Akdeniz Cad., Alıdağ Cad., Büyük Menderes Cad., Erciyes 1 Cad., Erciyes 2 Cad., Fırat Cad., Kızıllırmak Cad., Küçük Menderes Cad., Sarımsaklı Mah., Toros Cad.	10

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde renk adları ile oluşturulmuş 3 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Renk adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 13’te gösterilmiştir:

Tablo 13

Renk Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Eflatun Cad., Yeşilyurt Mah., Yeşilyurt Cad.	3

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde dini inanışlarla ilgili adlandırmalar ile oluşturulmuş 8 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride genel olarak cami adları ad kullanılmıştır. “Camikebir, Çukurlu Camii, Ulu Camii, Yukarı Camii” örnek gösterilebilir. “Vekse” adı ise küçük kilise anlamına

gelmektedir. (Gökdağ, Köksal, Dağlar, & vd., 2015) Dini inanışlarla ilgili adlandırmalar ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 14’te gösterilmiştir:

Tablo 14

Dini İnanışlarla İlgili Adlandırmalar ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Camikebir Cad., Çukurlu Camii Cad., Kevser Cad., Kurbanlı Cad., Mevlevi Cad., Ulu Camii Cad., Vekse Mah., Yukarı Camii Cad.	8

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde gök terimleri, hava olayları veya mevsimler ile oluşturulmuş 14 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategorideki adlandırmalarda; mevsim adları “bahar, ilkbahar” kullanılmıştır. Ayrıca gök terimlerinden “evren, uzay, yıldız, gök, hilal” adları kullanılmıştır. Hava olaylarından ise “dağyeli, meteoroloji” adları kullanılmıştır. Gök terimleri, hava olayları ve mevsimler ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 15’te gösterilmiştir:

Tablo 15

Gök Terimleri, Hava Olayları ve Mevsimler ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Bahar Cad., Dağyeli Cad., Evren Cad., Gökent Cad., Gökent Mah., Hilal Cad., İlkbahar Cad., Kasırga Cad., Meteoroloji Cad., Rüzgarlı 1 Cad., Uzay Cad., Yağmurlu Cad. Yıldız 1 Cad., Yıldız Cad.	14

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde ünvan adları ile oluşturulmuş 8 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategorideki adlandırmalar incelendiğinde “Girne Şehitleri, Kıbrıs Şehitleri, Şehit Komandolar, şehitler” kentlik adlarından yola çıkılarak en çok “şehit” adının mahalle, bulvar ve cadde adı olarak kullanıldığı görülmektedir. Ünvan adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 16’da gösterilmiştir:

Tablo 16

Ünvan Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Girne Şehitleri Cad., Haseki Cad., Kıbrıs Mücahitleri Cad., Kıbrıs Şehitleri Cad., Reis Cad., Şehit Komandolar Cad., Şehitler 1 Cad., Şehitler Cad.	8

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde tarihi nitelikteki yapı veya yapıt adları ile oluşturulmuş 10 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Kayseri ili birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Özellikle Kayseri Kalesi Roma İmparatorluğu döneminde inşa edilmiş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Kalenin büyük bir kısmı günümüzde de ayakta. Kale Melikgazi ilçesinde bulunmaktadır. “Burç ve yoğunburç” kentlik adları kalenin burçlarından dolayı kullanılmıştır. Kayseri Kalesinin surlarının bulunduğu bir bölgede ise Sur adı bir caddeye verilmiştir. Tarihi nitelikteki yapı veya yapıt adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 17’de gösterilmiştir:

Tablo 17

Tarihi Nitelikteki Yapı veya Yapıt Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Burç Cad., Hisar Cad., Konaklar Cad., Köşk Cad., Köşk Mah., Kule Cad., Selimiye Mah., Sur Cad., Vezirhan Cad., Yoğunburç Cad.	10

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde meslek adları ile oluşturulmuş 5 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride “çiftçi, kazancı, şekerçi” gibi adlar kullanılmıştır. Türkiye Türkçesi ağızlarında sıkça kullanılan ortakçı kelimesi “Tarlayı, ürünü tarla sahibiyle yarı yarıya pay etmek üzere ekip biçen çiftçi.” (2009, V, s. 3290) anlamına gelmektedir. Mütevella kelimesinin ise bir işte sorumlu olan kişi anlamına geldiği düşünülmektedir. Meslek adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 18’de gösterilmiştir:

Tablo 18

Meslek Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Çiftçiler Cad., Kazancılar Cad., Mütevella Cad., Ortakçı Cad., Şekerciler Cad.	5

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde hayvan adları ile oluşturulmuş 6 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride “bülbül, doğan” gibi adlardan yararlanılmıştır. Becen kelimesi ise Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğünde “tavşan yavrusu” anlamıyla verilmektedir. (2009, I, s. 590) Hayvan adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 19’da gösterilmiştir:

Tablo 19

Hayvan Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Becen Cad., Becen Mah., Bülbül Cad., Doğan Cad., Doğanlar Cad., Doğanıyurt Cad.	6

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde edebiyat ile ilgili terimlerden oluşturulmuş 2 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride Bahariye ve İstiklal Marşı adları kullanılmıştır. Bahariye Türkçe Sözlük’te; “Divan edebiyatında, bahar tasviri ile başlayan kaside.”dir. (2011, s. 233) Edebiyat ile ilgili terimlerden oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 20’de gösterilmiştir:

Tablo 20

Edebiyat ile İlgili Terimlerden Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Bahariye Cad., İstiklâl Marşı Cad.	2

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde önemli bir tarih, bayram veya muharebe adıyla oluşturulmuş 9 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride 2016 yılındaki darbe girişimine karşı verilen mücadelenin günü olan 15 Temmuz tarihi bulvar adı olarak kullanılmıştır. Ayrıca Türklere Anadolu’nun

kapısını açan savaş olarak bilinen Malazgirt savaşının adı bu kategoride en çok kullanılan kentlik adı olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün Çanakkale'de kazandığı “Anafartalar” cephesi ve Milli Mücadelenin son savaşı olan “Dumlupınar” savaşı diğer adı ile Başkomutanlık Meydan Muharebesi cadde adı olarak kullanılmıştır. Önemli bir tarih, bayram veya muharebe adıyla oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 21’de gösterilmiştir:

Tablo 21

Önemli Bir Tarih, Bayram veya Muharebe Adıyla Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
15 Temmuz Bul., Anafartalar Cad., Anafartalar Mah., Dumlupınar Cad., Kurtuluş Cad., Malazgirt 1 Cad., Malazgirt 2 Cad., Malazgirt 3 Cad., Malazgirt Bul.	9

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde meyve adları ile oluşturulmuş 1 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride “Pelit” adı bir caddeye verilmiştir. Pelit meşe ağacının meyvesidir. Meyve adlarından oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 22’de gösterilmiştir:

Tablo 22

Meyve Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Pelit Cad.	1

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde sayı adları ile oluşturulmuş 2 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategoride “40 evler” adı iki caddeye kentlik adı olarak verilmiştir. Sayı adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 23’te gösterilmiştir:

Tablo 23

Sayı Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
40 Evler 3 Cad., 40 Evler 2 Cad.	2

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde devlet, millet, aşiret adları ile oluşturulmuş 11 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Bu kategorideki adlandırmalarda en çok kullanılan kentlik adı “Osmanlı” adı olmuştur. Kayseri ili birçok devlete ev sahipliği yapmıştır. Osmanlı ve Selçuklu devletleri de bunların arasındadır. “Bürüngüz ve Gesi” adları Kayseri iline yerleştirilmiş Türk aşiretlerinin adlarıdır. Bürüngüz adı Büyük Bürüngüz ve Küçük Bürüngüz olarak iki farklı mahalleye kentlik adı olarak verilmiştir. Devlet, millet, aşiret adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 24’te gösterilmiştir:

Tablo 24

Devlet, Millet, Aşiret Adları ile Oluşturulan Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Büyük Bürüngüz Mah., Büyükbürüngüz Cad., Gesi Cad., Gesi Fatih Mah., Gesi Mah., Küçük Bürüngüz Mah., Osmanlı 1 Cad., Osmanlı 2 Cad., Osmanlı Mah., Selçuklu Mah.	10

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde araç gereç adları ile oluşturulmuş 5 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. İncelik adı Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğünde “Seyyar merdiven.” anlamına gelmektedir. (DS, III, s. 1747) Kergah ise “kasnak üzerinde yapılan işleme, nakış” anlamında verilmektedir. (Gemalmaz, 1973 s. 285) Araç gereç adları ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 25’te gösterilmiştir:

Tablo 25

Araç Gereç Adları ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Altınok Cad., Altınoluk Cad., Taşkılıç Cad., İncelik Cad., Kergah Cad.	5

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde askerlik ile ilgili terimlerden oluşturulmuş 5 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Askerlik ile ilgili terimlerden oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 26’da gösterilmiştir:

Tablo 26

Askerlik ile İlgili Terimlerden Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Akıncılar Cad., Birlik Cad., Kışla Cad., Sipahi Cad., Subaşı Mah.	5

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde sonu su ile biten kelimelerden oluşturulmuş 2 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Sonu su ile biten adlardan oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 27’de gösterilmiştir:

Tablo 27

Sonu Su ile Biten Adlardan Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Enginsu Cad., İlksu Cad.	2

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde zaman ile ilgili terimlerden oluşturulmuş 1 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Seher adı “Sabahın güneş doğmadan önceki zamanı veya şafak sökmek üzere olan zaman” (e-TS 04.12.2024) anlamına gelmektedir. Zaman ile ilgili terimlerden oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 28’de gösterilmiştir:

Tablo 28

Zaman ile İlgili Terimlerden Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Seher Bul.	1

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde sonu kümeevleri olarak biten kelimelerden oluşturulmuş 34 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Sonu küme evler olarak biten adlar ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 29’da gösterilmiştir:

Tablo 29

Sonu Kümeevler Olarak Biten Adlar ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
---------------------------------	------

Altgeçit İşyeri Kümevleri, Altgeçit Melikgazi Pasajı Kümevleri, Aşağıdere Kümevleri, Belasi 34
Kümevleri, Beştepeler Parkı Kümevleri, Boğazköprü Kümevleri, Çeşme 1 Kümevleri, Delimuhtar
Kümevleri, Engir Gölü Kümevleri, Giyim Sanayi Siteleri A Blok Kümevleri, Giyim Sanayi Siteleri
B Blok Kümevleri, Giyim Sanayi Siteleri C Blok Kümevleri, Giyim Sanayi Siteleri D Blok
Kümevleri, Giyim Sanayi Siteleri E Blok Kümevleri, Giyim Sanayi Siteleri F Blok Kümevleri, Giyim
Sanayi Siteleri G Blok Kümevleri, Hasandağ Kümevleri, Hava İkm. Bkm. Mrk. Lojmanları
Kümevleri, Hobi Bahçesi Kümevleri, Höyük 1 Kümevleri, Hunat Altgeçit Kümevleri, Kaleiçi Çarşı
Kümevleri, Kayseri Bünyan Karayolu Kümevleri, Köşk Kışlası Kümevleri, Kuzucular Kümevleri,
Lalebeli Kümevleri, Maççalısı Kümevleri, Nakliyeciler Sitesi Kümevleri, Sarımsaklı Kümevleri,
Selçuklu Hobi Bahçesi Kümevleri, Seygalan Yolu Kümevleri, Taşlık Mevki Kümevleri, Tek İçi
Lojmanları Kümevleri, Tekir Yaylası Kümevleri

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde diğer adlar ile oluşturulmuş 9 mahalle, bulvar ve cadde adı tespit edilmiştir. Diğer adlardan oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının içinde en çok kullanılan ad ise “turan” kentlik adıdır. Turan; Turancıların dünyadaki bütün Türkleri birleştirerek kurmayı amaçladıkları ülkenin adıdır. Şiremenli adının nereden geldiği halk arasında şu şekilde açıklanmaktadır. Şiremenli caddesinin olduğu bölgede “pekmez kaynatıldı.” denmez onun yerine “şire kaynatıldı.” denirmiş. Şiremenli kentlik adının şire sözcüğünden türetilerek kullanıldığı düşünülmektedir. Diğer adlar ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarının Melikgazi ilçesine göre dağılımı Tablo 30’da gösterilmiştir:

Tablo 30

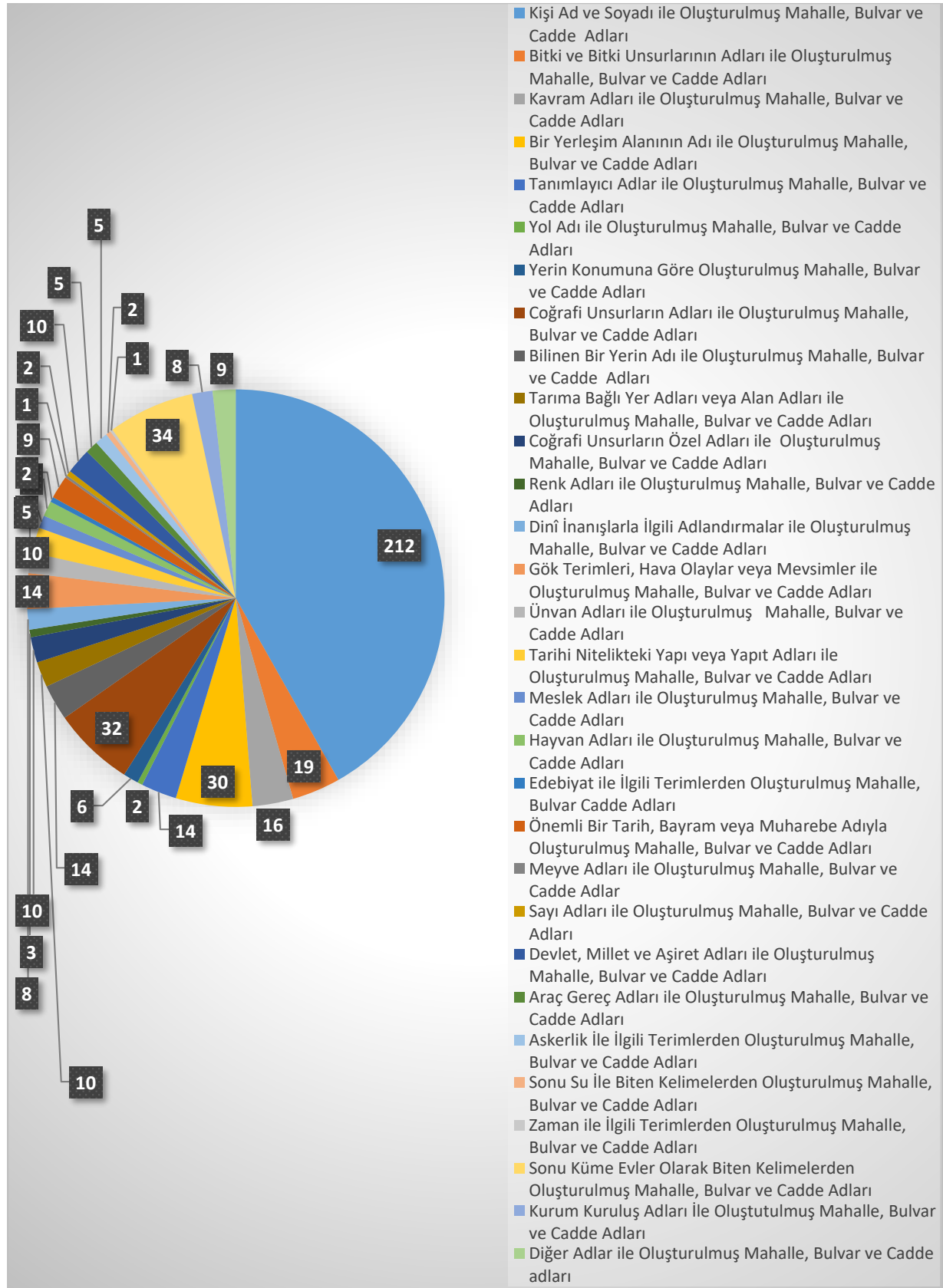
Diğer Adlar ile Oluşturulmuş Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Melikgazi İlçesine Göre Dağılımı.

Mahalle, Bulvar ve Cadde Adları	Sayı
Çeşmeli Cad., Doğuş Cad., Gürle Cad., Keredem Cad., Marifet Cad., Mensucat Cad., Paşalı Cad., Şiremenli Cad., Umutlu Cad.	9

3. Kayseri İli Melikgazi İlçesi Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarına Ait Grafik

Grafik 1

Melikgazi İlçesi Mahalle, Bulvar ve Cadde Adlarının Başlıklara Göre Pasta Grafiği

Sonuç

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde toplamda 507 mahalle, bulvar ve cadde adı 30 başlık altında incelenmiştir. Kayseri Melikgazi ilçesinde mahalle, bulvar ve cadde adlarına ad vermede sırasıyla en çok kişi adı ve soyadları (212), sonu küme evler olarak biten kelimeler (34) ve coğrafi unsur adlarının (32) kullanıldığı görülmüştür. Sırasıyla en az ise zaman ile ilgili terimler (1), meyve adları (1), yol adları (2), edebiyat ile ilgili terimler (2), sonu su ile biten kelimelerin (2) kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kayseri ili Melikgazi ilçesinde kişi ad ve soyadlarının içinde ülkenin ve yörenin önde gelen tarihî, siyasi şahsiyetleri yer almaktadır. Mimar Sinan Osmanlı Devleti'nin ve Türk tarihinin en büyük mimarı sayılmaktadır. Mimar Sinan Kayseri'de doğmuştur. Mimar Sinan adı mahalle ve cadde adı olarak kullanılmıştır. Atatürk, Alparslan, Bilgehan, Danişment Gazi, Fatih Sultan Mehmet adları mahalle, cadde ve bulvar adı olarak kullanılan diğer tarihî, siyasi şahsiyetlerdir. Ayrıca kişi adı ve soyadı ile oluşturulmuş mahalle, bulvar ve cadde adlarına bakıldığında şehit ad ve soyadlarının 24 yerde kentlik adı olarak kullanıldığı görülmüştür. Şehit, vatani için savaşp ölen kişiler için kullanılır, şehitlerin adlarının yaşatılması ve unutulmaması için adlarının kentlik adı olarak kullanıldığı görülmüştür.

Kayseri ili özellikle Erciyes Dağı ile ünlüdür. Erciyes Dağı şehre hem ekonomik hem de kültürel açıdan katkı sağlamakta olup âdeta şehrin bir simgesi hâline gelmiştir. Buna rağmen Erciyes adı kentlik adı olarak sadece iki yerde kullanılmıştır. Kayseri ili Melikgazi ilçesindeki mahalle, bulvar ve cadde adları içerisinde şehir ile ünlenmiş yiyecek adlarına yer verilmediği görülmüştür. Kayseri'de; pastırma, sucuk, mantı ve yağlama yiyecekleri ünlüdür. Fakat bu yiyecek adları kentlik adı olarak kullanılmamıştır. Ayrıca Kayseri şehrinin eski adları olan “Mazaka, Eusebia, Kaisareia, Kayseriyye” adları Melikgazi ilçesinde mahalle, bulvar ve cadde adı olarak kullanılmamıştır. Melikgazi ilçesinde renk adları, meyve adları, yol adları ise çok az kullanılmıştır.

Ayrıca coğrafi açıdan zengin bir il olan Kayseri'nin Melikgazi ilçesinde kentlik adı olarak coğrafya ile ilgili adlandırmalarda da görülmektedir. Kayseri ili Melikgazi ilçesinde bir yerleşim alanının adı ile kullanılan adlar ise en çok kullanılan adlardan olmuştur. Özellikle yöre ve çevresindeki yerleşim alanlarının adları birçok caddeye ve bulvara ad olarak verilmiştir. Kayseri ili Melikgazi ilçesinde mahalle, bulvar ve cadde adlarının verilmesinde genellikle tarihî, sosyal ve coğrafi unsurların etkili olduğu tespit edilmiştir.

Kaynakça

- Asımgil, B. (2018). İzmir'de kentsel kimlik bileşenlerinden cadde ve sokakların toponimisi ve milliyetçi, etnik izlerin sosyal yapı oluşumuna katkıları. *Trakya Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 19 (1), 21-36.
- Çabuk, S., ve Demir , K. (2012). Osmanlı kentlerinde mahallelerin mekanlaştırılabilmesi için bir yöntem denemesi: Kayseri örneği. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 135-153.
- Çayırdağ, M. (2001). *Kayseri tarih araştırmaları*. C.1. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Gemalmaz, E. (1973). *Erzurum ili ağızları (inceleme, metinler, sözlük ve dizinler)*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Gökdağ, F. Köksal, A. C. ve Dağlar, A. (2015). *Kayseri ansiklopedisi*. Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Güzel, M., ve Yeşil, P. (2021). Ordu ilindeki mahalle adlarının doğal ve kültürel peyzaj öğeleri bağlamında incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11 (3), 763-776.
- Köksal, S., (2019). *Kayseri ili yer adları: kimlik, kültür ve mekân*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Balıkesir Üniversitesi.

- Tuğluk, M. E., ve Özfıdan, T. (2022). Batman ili mahalle, bulvar, cadde ve sokak adları üzerine bir değerlendirme. *Folklor Akademi Dergisi*, 5 (2), 496-530.
- Türk Dil Kurumu (2009). *Türkiye’de halk ağzından derleme sözlüğü* (C. 1-6) Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük*. (Ş. H. Akalın, R. Toparlı, M. Argunşah, Haz.) Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yasak, Ü. ve Sıtmaç, C. (2024). Uşak şehrinde cadde ve sokak isimlerinin hodonimik analizi. *International Journal of Geography and Geography Education*, (52), 52-70. <https://doi.org/10.32003/igge.1421026>
- T.C. İçişleri Bakanlığı Türkiye Mülki İdare Bölümleri Envanteri. <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> (Erişim Tarihi 07.01.2025, 16.40)
- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Adres Kayıt Sistemi. <https://adres.nvi.gov.tr/VatandasIslemleri/AdresSorgu> (Erişim Tarihi 05.02.2025, 15.34)
- Kayseri İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Tarihçe. <https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-54965/tarihce.html> Erişim tarihi: 17.04.2025
- T.C. Kayseri Valiliği Kayseri Tarihi. <http://www.kayseri.gov.tr/kayseri-tarihii> Erişim tarihi: 17.04.2025

Sorumlu Yazar: Semih Can DEMİRBAŞ

Çıkar Çatışması ve Finansal Destek: Yazar(lar) çıkar çatışması olmadığını ve finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Etik Beyanı: Yayımlanan makalede araştırma ve yayın etiğine riayet edilmiş; COPE (Committee on Publication Ethics)’nin editör ve yazarlar için yayımlamış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.